

Tid Tisdagen den 10 mars. Kl 15:35-16:15
Plats Folkets Husby, Edvard Griegsgången 16
Justerat 2020-03-18

Omedelbart justerade paragrafer

Justerat Tisdagen den 10 mars 2020 § 5

Jonas Naddebo

Torun Boucher

Närvarande

Beslutande ledamöter

Jonas Naddebo	(C) Ordförande
Torun Boucher	(V) Vice ordförande
Kristina Lutz	(M)
Charlotte Helmersson	(M)
Hanna Gerdes	(L)
Micke Seid	(MP)
Margareta Stavling	(S)
Stian Raneke	(S)
Aida Amoli	(V)

Tjänstgörande ersättare

Bengt Säve-Söderbergh (S)	för Emilia Bjuggren (S)
Oscar Sameland (M)	för Lisa Degerman (M)

Ersättare

Jesper Svensson	(L)
Mariam Asghari	(S)
Ida Bengtzon	(V)
Sofia Lundin	(Fi)

Tjänstemän

Stadsarkivet: Lennart Ploom, stadsarkivarie

Kulturförvaltningen: Robert Olsson, förvaltningschef, Carolina Ekéus, Fredrik Linder, Daniel Forsman, Rebecka Ioannidis-Lindberg, Lotten Kalenius, Patrik Liljegren, Lena Nilsson, Victoria Schelander, Jelena Veljkovic, Kajsa Rydergård och borgarrådssekreteraren Helena Andersson.

§ 1

Justering av dagens protokoll

Kulturnämnden utser vice ordförande Torun Boucher (V) att tillsammans med ordförande Jonas Naddebo (C) justera dagens protokoll.

§ 2

Anmälan av föregående protokoll

Kulturnämnden beslutar att godkänna anmälan av protokoll nr 1/2020 från nämndens sammanträde den 18 februari, som justerats den 25 februari.

§ 3 Anmälningssärenden

Dnr 1.1/27/2020

Beslut

Kulturnämnden beslutar att lägga anmälan till handlingarna.

Anmälan görs av:

- a) Till kulturnämnden inkomna handlingar 2020-02-08 – 2020-02-28
- b) Protokoll Rådet för funktionshinderfrågor 2020-03-03
- c) Protokoll arkivutskottet 2020-03-04
- d) Protokoll förvaltningsgruppen 2020-03-02
- e) Anmälan av delegationsbeslut fattade vid kulturförvaltningen
- f) Kulturförvaltningens månadsrapport februari
- g) Stadsarkivets månadsrapport februari
- h) Anmälan av ordförandebeslut i brådskande ärende – Ansökan om utvecklingsbidrag hos Kulturrådet 2020/2021 för Kulturskolan, dnr 3.1/837/2020
- i) Svar på kontorsremiss av Handlingsplan för biologisk mångfald, dnr 1.1/4668/2019
- j) Verksamhetsplan för Kulturskolan
- k) Verksamhetsplan för kulturstrategiska staben
- l) Verksamhetsplan för Stockholms stadsbibliotek

§ 4 Förslag till fördelning av medfinansiering för stöd från Boverket 2020

Dnr 6.1/4546/2019

Beslut

Kulturnämnden beslutar enligt förslag från kulturförvaltningen:

- 1) Att 1 280 000 kr fördelas till lokalförvaltande organisationer som kommunal medfinansiering vid ansökningar till Boverket. Av dessa medel är 1 000 000 kr reserverade i beslut KUN 2019-12-10 (dnr: 6.1/2795/2019). Därutöver fördelas 280 000 inom ramen för stödet till lokalförvaltande organisationer. Fördelning enligt nedanstående beräkning sker under förutsättning att verksamheternas ansökningar hos Boverket beviljas samt att övriga villkor i detta tjänsteutlåtande är uppfyllda.

Tabell 1: Förslag till kommunal medfinansiering av Boverksansökan 2020. Kronor.

Lokalförvaltande organisation	Belopp
Folkets Husby	291 000
Hägerstensåsens medborgarhus	607 500
Spånga Folkan	240 000
Park Älvsjö	141 900
Summa	1 280 000

Handlingar i ärendet

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från 2020-02-28.

Sammanfattning

Investeringsbidrag från Boverket kan ges till nybyggnad, ombyggnad och inköp av allmän samlingslokal, samt till standardhöjande reparationer, tillgänglighetsskapande åtgärder och energiåtgärder. För bifall från Boverket krävs en kommunal medfinansiering om minst 30 procent. Boverket godkänner enbart medfinansiering från kommunala nämnder.

Fyra lokalförvaltande organisationer i Stockholms stad har ansökt om investeringsbidrag hos Boverket och anmält behov av medfinansiering från kulturnämnden. Kulturnämnden har redan beslutat om att reservera 1 000 000 kronor för medfinansiering.

I det här ärendet föreslår kulturförvaltningen att ytterligare 280 000 kronor reserveras för medfinansiering. Dessa medel föreslås omfördelas inom ramen för stödet till lokalförvaltande organisationer. Skälet till att öka reservationen med 280 000 kr är

att Hägerstensåsens ansökan till Boverket blev mer omfattande än vad man kunde estimerat till förvaltningen inför beslut om reservation i ärendet 2019-12-10 (dnr: 6.1/2795/2019).

Den totala reservationen för samtliga ansökningar från Folkets Husby, Hägerstensåsens medborgarhus, Spånga Folkan och Park Älvsjö blir 1 280 000 kr

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordförande Jonas Naddebo (C) finner att nämnden beslutar enligt förslag från förvaltningen.

§ 5**Effekter och resultat av insatser för att bredda deltagandet i Kulturskolan. Redovisning av uppdrag från kommunfullmäktige samt förslag om nytt kursavgiftssystem**

Dnr 1.1/560/2019

Beslut

Kulturnämnden beslutar enligt förslag från kulturförvaltningen:

- 1) Kulturnämnden godkänner rapporten om breddat deltagande i Kulturskolan samt godkänner förvaltningens förslag om nytt kursavgiftssystem från och med 1 augusti 2020. Förslaget ersätter nuvarande Regler och avgifter för Kulturskolans verksamhet.
- 2) Nämnden föreslår kommunfullmäktige att besluta om nytt kursavgiftssystem enligt ärendet.
- 3) Ärendet justeras omedelbart.

Handlingar i ärendet

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från 2020-02-28.

Sammanfattning

I kommunfullmäktiges budget för 2019 fick kulturförvaltningen i uppdrag att analysera vilka resultat och effekter som tidigare insatser gett för att bredda deltagandet inom Kulturskolans verksamheter. Av analysen framkommer att den nuvarande avgiftsmodellen från 2015 inte fått avsedd effekt med ett ökat deltagande i stadsdelar där Kulturskolan har låg beläggning och att det behövs andra insatser för att öka deltagandet. Exempel på utvecklingsområden är ett närmare samarbete med skola och fritidshem, ett mer efterfrågestyrt kursutbud, samt möjlighet till avgiftsfritt deltagande för barn till föräldrar med bristande ekonomiska möjligheter.

För att Kulturskolan ska kunna nå fler barn och unga i stadsdelar med lägre deltagande och andra underrepresenterade grupper, föreslår förvaltningen att Kulturskolans riktade, avgiftsfria och uppsökande verksamhet utökas. Expandingen av dessa verksamheter finansieras genom ett nytt kursavgiftssystem där nya möjligheter ges att söka fullständig eller partiell avgiftsbefrielse, baserat på hushållets inkomst, kombinerat med ökade kursavgifter. Genom att en relativt stor grupp elever blir helt avgiftsbefriade i det nya avgiftssystemet, bör det få positiva effekter i form av bättre förutsättningar för ett ökat tillflöde av

elever inom underrepresenterade grupper. Detta är ett steg i att anpassa Kulturskolan till dagens förutsättningar genom fler långsiktigt verkande insatser kombinerat med en hållbar finansiering genom träffsäkra avgiftssystem som möjliggör en mer jämlik kulturskola.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordförande Jonas Naddebo (C), Kristina Lutz m.fl. (M), Hanna Gerdes (L) och Micke Seid (MP) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordförande Torun Boucher (V) och Margareta Stavling m.fl. (S) föreslår i första hand att ärendet återremitteras, och i andra hand att nämnden beslutar enligt följande:

1 Att avslå förvaltningens förslag om höjda kursavgifter i kulturskolan från och med 1 augusti 2020.

2 Att ge förvaltningen i uppdrag att i enlighet med nedanstående återkomma till nämnden med ett förslag som såväl på kort och lång sikt ökar det kvalitativa utbudet av både avgiftsbefriade verksamheter som verksamheter med avgifter.

3 Att därutöver anföra:

Kulturskolan är den kanske enskilt viktigaste insatsen för att Stockholm ska vara en levande, inkluderande, öppen, kreativ och modern kulturstad. Kulturskolan är en särskilt viktig verksamhet för barn och ungdomars möjlighet att själva skapa kultur och det är centralt att alla stadens barn och ungdomar ges reella möjligheter att ta del av verksamheten.

Därför sänktes avgiften 2015. I övertygelsen att höga avgifter var en av flera faktorer som bidrar till att barn och ungdomar inte deltar i verksamheten. Andra insatser som genomfördes parallellt var att öka utbudet av både avgiftsbelagda terminskurser och avgiftsbefriade verksamheter såsom exempelvis el Sistema och Rum för skapande.

Vi menar att avgifter till Kulturskolan ska vara låga och generella. De allra flesta familjer ska ha råd att ha sina barn på Kulturskolan utan att behöva fundera två gånger på priset. Omfördelning ska inte ske mellan barn utan genom skatt. Att ett uppdrag i budget inte är finansierat

ska inte gå ut över stadens barn. Förslaget om höjda avgifter ska därför avslås.

Att i en barnkonsekvensanalys hävda att höjda avgifter är bra för alla barn utan någon som helst analys av hur höjda avgifter påverkar möjligheten att efterfråga kulturskolans verksamhet är i det närmaste genant.

Därtill är det uppenbart att fler insatser behövs för att bryta snedrekryteringen. Arbetet att utveckla det avgiftsfria utbudet behöver fortsätta och insatser behöver initieras för att få fler ska ta steget från det avgiftsfria utbudet till de längre terminskurserna. Förslaget som det nu i sin brist på konkretion är formulerat antyder snarare det motsatta. Det riskerar innebära en uppgivenhet inför denna uppgift.

Vi noterar också att den borgerliga majoriteten argumenterar för avgiftshöjningen genom att den möjliggör en ökad budget för avgiftsfri verksamhet. Det är värt att notera att alla våra tre partier hade högre anslag till kulturskolans avgiftsfria verksamhet i våra budgetalternativ – utan höjda avgifter. Det är också viktigt att se att medan kulturskolan 2018 erbjöd 39 000 elevplatser totalt – utan höjda avgifter - är förslaget i den verksamhetsplan som gäller för 2020 ett mål om 32 000 elevplatser.

En fråga som helt lyser med sin frånvaro i förvaltningens analys är hur ansökningssystemet påverkar antagningen. Det finns stor anledning att anta att ett system som bygger på först till kvarn och ett begränsat utbud kommer gynna hushåll med högre kulturellt, socialt och ekonomiskt kapital. Det är uppseendeväckande att vad som vill göra anspråk på att vara en heltäckande analys över orsaker till snedrekrytering inte ens reflekterar över frågan. Det bör korrigeras.

Vi anser att det finns ett antal brister såväl i analysen som förslagen och vi kommenterar dem mer i detalj nedan.

Svagt vetenskapligt stöd för att höjda avgifter inte har effekt

Kulturförvaltningen hävdar i ärendet att:

”Av analysen framkommer att den nuvarande avgiftsmodellen från 2015 inte fått avsedd effekt med ett ökat deltagande i stadsdelar där Kulturskolan har låg beläggning och att det behövs andra insatser för att öka deltagandet.”

I en annan del av tjänsteutlåtandet hävdar förvaltningen att:

”Den förväntade storskaliga effekten av en så pass kraftig kurssubvention uteblev dock, främst bland de underrepresenterade grupper som reformen avsåg.”

Paradoxalt nog hävdar förvaltningen samtidigt i ett svar till Lärarförbundet (ärende 3 anmälningssärenden) att:

”Kulturskolan har ett anmälingsförfarande som inte bygger på antagning utifrån ett kösystem, därför finns ingen exakt mätning av efterfrågan.”

Det faktum att det finns ett begränsat antal elevplatser (beslutat av Kulturnämnd och Kulturförvaltningen) används alltså som argumentation för att avgiftssänkningen påstås inte ha haft storskalig effekt. Hur avgiftssänkningen givet detta över huvud taget skulle kunna ha haft storskalig effekt framgår inte av ärendet.

Eller som Lärarförbundet uttrycker det i sitt yttrande:

”Kulturförvaltningen menar att avgiftssänkningarna inte har gett förväntat resultatet men då måste man förstå att en avgiftssänkning inte kan göra skillnad om det inte finns tillräckligt med kursplatser att söka.”

”Vidare är det en sanning med väldigt stor modifikation att det efterfrågas mer öppen verksamhet. Det som efterfrågas mest är helt klart att få en plats i terminskurser. Det visar sig tydligt i lärares mejlkorg inför läsåret, besöken vid öppet hus, det höga söktrycket i e-tjänsten vid kursläppen samt i de klagomål som kommer in genom kundundersökningen.”

I fråga om utbudet är det uppenbart att detta har ökat mellan 2014 och 2018, både avseende den avgiftsbelagda och den icke-avgiftsbelagda undervisningen. Nedan framgår kulturskolans statistik från verksamhetsberättelse 2018. I tabellen framgår deltagandet för åren 2015 till 2018. Skulle motsvarande siffror läggas till för 2014 visar det att antalet platser i avgiftsbelagd undervisning då var 15252 deltagare i terminskurser och 484 deltagare i kortkurser. Det totala deltagande (inklusive icke avgiftsbelagd verksamhet) uppgick då till 28 434.

Kulturskolans statistik 2018

Antal deltagarplatser

Samma person räknas mer än en gång vid deltagande i flera verksamheter.

A. Elevavgiftsbelagd verksamhet/bokade platser	2015	2016	2017	2018
Konst o media	817	922	1 027	1 089
Dans o cirkus	1 913	2 236	2 259	2 151
Instrumentalundervisning o sång	8 551	8 895	9 181	9 027
Teater o musikal	3 720	3 780	3 813	3 390
Avancerade program				479
Elever särskilda behov* (särskilda platser på enheterna, ej Kulturskolans Resurscenter)				269
Delsumma terminskurser	15 001	15 833	16 280	16 405
Kortare kurser <i>(intensivkurser, "nyfiken på", skollovskurser)</i>	875	569	578	1 656
Totalt antal elevplatser	15 876	16 402	16 858	18 061
B. Icke elevavgiftsbelagd verksamhet				
El Sistema (finns i Tensta, Husby/Kista, Bredäng och Skärholmen) <i>(gratis verksamhet för deltagaren)</i>	985	1 181	1 692	2 079
Avgiftsfrivärksamhet (särskilda satsningar i prioriterade stadsdelar) <i>(gratis verksamhet för deltagaren)</i>		483	1 101	791
Rum för skapande - kulturrådsprojekt			5 673	6 600
Prova-på-verksamhet <i>(gratis verksamhet för deltagaren vid ett tillfälle)</i>	8 678	7 595	4 655	4 756
Rum för skapande- kulturrådsprojekt			4 348	
Kulturköp <i>(försäljning av kulturskoleverksamhet till skolor m.fl)</i>	2 270	2 222	1 344	2 076
Totalt deltagande B				21 224
Totalt deltagande (A + B)	27 809	27 883	35 671	39 285

Mot bakgrund av denna statistik är det uppenbart att såväl avgiftsbelagd som totalt antal platser ökade kraftigt mellan 2014 och 2018. Den avgiftsbelagda verksamheten ökade med 15 % och den totala verksamheten med hela 38 % mellan 2014 och 2018. 2019 bröts denna utveckling och såväl antalet platser på terminskurser som det totala antalet deltagare sjönk då. Det totala antalet sjönk 2019 med hela 11 %.

Men sett till de år då det rödgrönrosa styret gav de ekonomiska förutsättningarna, fram till 2018, ökade alltså deltagandet vid kulturskolans verksamheter, även från utsatta områden, men avgiftssänkningen förmådde inte i sig att helt bryta snedrekryteringen.

Dessa ökningarna till trots är det uppenbart att efterfrågan på Kulturskolan fortsatt är större än utbudet.

I sak är det tydligt att förvaltningen försöker spela ner avgifternas betydelse trots att det finns svagt vetenskapligt stöd för att sänkta avgifter inte skulle ha betydelse för efterfrågan, eller omvänt att höjda avgifter inte skulle påverka efterfrågan.

I kulturskoleutredningen framgår tvärtom uttalat att det finns ett sådant samband:

”I hur stor utsträckning barns och ungas ojämlika deltagande hänger ihop specifikt med vårdnadshavarnas betalningsförmåga är svårt att säga, men vi kan konstatera att det finns ett samband” (SOU 2016:69).

I tjänsteutlåtandet och i den rapport som redovisas till nämnden spelas denna slutsats ned genom en refereens till den del av utredningens text som lyder: ”För det stora flertalet familjer verkar inte avgiftsfrågan vara den avgörande faktorn för att kunna delta i kulturskolans verksamhet men för ett antal barn, som lever under knappa förhållanden, kan den vara ett allvarligt hinder.”

Nyckelordet här är just verkar. Medan utredningen konstaterar att det finns ett samband mellan avgiftsnivåer och deltagande i kulturskolan är antagandet om att avgifterna inte påverkar för det stora flertalet ett antagande som i utredningen grundar sig på det faktum att de studerat kommuner med låga avgifter och konstatera att dessa i vissa fall har högt deltagande men att det också finns kommuner med höga avgifter som har högt deltagande.

Eftersom utredningen inte haft i uppdrag och inte heller sökt samband mellan korrelation eller kausalitet poängterar utredningen att det just är något som *verkar* vara på ett visst sätt.

Detta är en grund för förvaltningens synpunkt. Den andra grundas i ”Ett antagande som baseras på att hushållens betalningsvilja för Kulturskolans kurser är relativt okänslig inom det föreslagna spannet”. Tillsammans är dessa påståenden centrala för att förstå den kunskapsbas som förslagen att höja avgifterna grundas i.

Det är mer verkar och antagande som ger stöd för de höjda avgifterna än empiri och studier.

Läraryrket pekar i sitt yttrande på deras medlemmars verkliga upplevelser och erfarenheter. Något som mer handlar om empiri:

”Det rör sig t.ex. om elever som måste välja mellan deltagande i antingen en idrottsförening eller Kulturskolan, eller vilket syskon som ska få gå. Denna höjning av avgifterna riskerar att försvåra för Kulturskolan att rekrytera nya elever samt att behålla de som redan går i kurser.”

Även i flera vetenskapliga studier har förutsättningarna för kulturskolan kartlagts. Att ekonomin – men inte bara ekonomin styr efterfrågan bekräftas exempelvis i en studie av Stig Elofsson (m fl) från 2009 som har sökt

samband mellan ekonomiska, kulturella och sociala resurser i förhållande till deltagande i kulturskolan. Slutsatsen är tydlig att såväl ekonomi som utbildning spelar roll:

”Det finns en tydlig koppling mellan familjens resurser och deltagande i kulturskolan som generellt går i riktningen mot att barn/ungdomar från familjer med större resurser deltar i större utsträckning...

Resultaten tyder på att familjens resurser, både bland pojkar och flickor, får större betydelse på mellanstadiet än på högstadiet och gymnasiet. Det finns också ett tydligt samband med föräldrars utbildning, de vars föräldrar har högre utbildning deltar i större utsträckning i kulturskolan. De multivariata analyserna visar att sambandet med föräldrars utbildning tycks existera vid sidan av sambandet med familjens resurser. Detta tyder alltså att bägge dessa faktorer har betydelse för deltagandet.” (Elofsson S. (2009). Kulturskolan 1998. Kön och social bakgrund. Stockholm: Idrottsförvaltningen, forskningsenheten. Stockholms universitet: Institutionen för socialt arbete)

Det blir därför uppenbart viktigt att även i övrigt genomföra insatser för att fler ska kunna delta.

Även ovan nämnda kulturskoleutredning sammanfattar sina slutsatser på ett sätt som uppenbart går emot uppfattningen att avgiftsnivåer inte spelar roll. Efter att i utredningen ha redovisat litteraturstudier på området konkluderar utredningen:

”Utredningens slutsats är att terminsavgifter i kulturskolan är **ett av flera hinder för deltagande** (se även avsnitt 3.6.2). Att enbart sänka avgifterna leder sannolikt inte till att nya grupper av barn hittar till verksamheten. För detta krävs att sänkta avgifter kombineras med andra insatser så att kulturskolan blir mer bekant och inkluderande även för dem som inte känner sig hemma i verksamheten idag.”

Enligt tjänsteutlåtandet är avgiften för kulturskola idag låg i jämförelse med andra kommuner i regionen – bara Botkyrka och Södertälje ligger lägre. Avgifterna ligger i dagsläget dock runt medelvärdet sett till hela landet. Med de nya avgifterna kommer Stockholm lägga sig i det övre spannet – en jämförelse som inte omnämns i tjänsteutlåtandet.

Det finns få starka argument för att marknadsekonomins grundläggande teori om utbud och efterfrågan explicit inte skulle gälla för kulturskolans verksamhet.

Förslaget om att försvåra barn och ungdomars deltagande i kulturskolan genom höjda avgifter bör därför avslås.

Fördjupad segregation med högre avgifter och billigaste möjliga verksamheter

Kulturskoleutredningen slår också fast att: ”Barn från hem med sämre socioekonomiska förutsättningar deltar i lägre grad i kulturskolans verksamhet men i högre grad i öppna verksamheter som fritidsgårdar och bibliotek. Detta lägre deltagande verkar inte bero på ointresse, tvärtom har dessa ett högre intresse för att delta i aktiviteter som kulturskola i de bostadsområden som betecknades som lågstatus jämfört med högstatus.” samt att ”I den enkät utredningen genomförde gentemot skolelever i årskurs 6 hade 40 procent av de barn som hade erfarenhet av kulturskolan fått reda på verksamheten av sina föräldrar. Många av dessa föräldrar är högutbildade vilket återspeglar mönstren för kulturkonsumtion i det övriga samhället; utbildning påverkar kulturvanorna mer än social klassbakgrund och hushållets inkomster”.

Det är en viktig slutsats att klyftan mellan utsatta områdes deltagande och motsvarande i mer välmående områden inte är förutbestämd. Intresset är minst lika stort i utsatta områden. En illustration på det är ju också att deltagandet i Stockholm stad är som störst i ett stadsdelsnämndsområde som traditionellt räknats som ett av de som har sämre socioekonomiska förutsättningar.

Det hade mot den bakgrunden varit önskvärt att förvaltningen hade gjort en allsidig och fördjupande studie av vilka åtgärder som möjliggör likvärdiga förutsättningar för alla barn och ungdomar att delta i kulturskolans verksamheter.

Det riskerar nu istället att bli som Lärarförbundet konstaterar i sitt utlåtande:

”I detta förslag får ekonomiskt svaga grupper i stor utsträckning endast prova på, kortkurser och delta i öppen verksamhet medans ekonomiskt starka grupper kan fortsätta deltagandet i den långsiktiga, avgiftsbelagda verksamheten...

I och med avgiftshöjningen och ökningen av tillfälliga prova på, drop in och öppna verksamheter så förstärks klyftan ytterligare. Kulturskolan riskerar att skapa än mer segregerad verksamhet och undervisning beroende på

socioekonomisk bakgrund, helt emot intentionen i förslaget. Kulturförvaltningen riskerar att skapa en än mer segregerad kulturskola, där tillgång till Kulturskolans verksamhet inte blir likvärdig för alla stockholmare utan påverkas i ännu större grad än idag av var du bor, hushållens inkomst och bakgrund.”

Läraryrket konstaterar också att ”Kulturskoleutredningen påtalar också vikten av antalet kursplatser för att nå deltagarmålen. Läraryrket instämmer i att antalet kursplatser som erbjuds är det enskilt största faktorn för utökat deltagande.”

Det är framförallt i de öppna avgiftsfria utbudet som deltagandet ökat, och projektet Rum för Skapande är det som mest synbart gett effekt. Där kan man också se en markant ökning av elever i de avgiftsbelagda utbudet i Husby, Tensta, Östberga, Rågsved. Det är av största vikt att den trenden ges förutsättningar att fortsätta, och att en avgiftshöjning inte blir kontraproduktiv i dessa områden.

De öppna avgiftsfria kurserna är exempelvis kortkurser och prova-på verksamheter, dessa verksamheters syfte är också att få in barn i det reguljära utbudet. Kortkurser och prova på kurser kan aldrig ersätta terminskurserna vad gäller inkludering och kontinuitet. Det går inte att lära sig spela fiol eller sätta upp en teaterpjäs på en prova på kurs eller en kortkurs.

Om vägen istället är målet – det vill säga att få fler barn i verksamhet genom att istället för avgiftsbelagda terminskurser erbjuda kortkurser, då får vi också en annan typ av kulturskola. Risker är dessutom att vi får en selektering av barn där en del barn går i de avgiftsfria öppna kortkurserna och andra barn går i avgiftsbelagda terminskurser.

Eftersom efterfrågan från stockholmarna idag är större än utbudet av terminskurser, har elever som idag går kortare kurser och vill fördjupa sitt lärande även svårt att få plats i terminskurserna.

Inget i tjänsteutlåtandet ger svar på den frågeställningen utan det är en uppenbar risk att svårigheten består eller förvärras. Risker är tydligt att avgiftsfria prova-på-kurser blir huvudspåret för barn och ungdomar från hem med svagare ekonomiska, sociala och kulturella resurser i hemmet.

Utöver utbudet av elevplatser på terminskurserna och hur dessa kan tillgängliggöras för ett större flertal är det angeläget att se över andra inslag som kan stänga ute

elever. Det faktum att Stockholm idag har ett begränsat utbud och ett ansökningssystem som gynnar först till kvarn riskerar att förstärka klyftor. Systemet bör ses över för att säkerställa att det inte oproportionerligt gynnar grupper med stort ekonomiskt, socialt och kulturellt kapital. Likaså bör kulturförvaltningen ges i uppdrag att kartlägga hur stor den verkliga efterfrågan på kulturskolans verksamhet är.

Det bör därför vara ett uttalat uppdrag att underlätta övergång mellan avgiftsfria verksamheter av prova på-karaktär och avgiftsbelagda terminskurser samt att kartlägga efterfrågan och se över antagningssystemet för att inte missgynna utsatta grupper.

Förslaget – ett uttryck för lägre ambitioner för kulturen i Stockholm

I Kulturförvaltningens analys redovisas de satsningar som gjorts på kulturskolan sedan 2014. Tabellen ser ut enligt följande:

Ar	Satsning	Belopp (mkr)
2019	Husby, ökad driftskostnad	0,7
	Summa:	0,7
2018	El Sistema	3
	Nya pedagogiska samarbetsformer	0,5
	Vällingby	2,2
	Ökat deltagande	4
	Summa:	9,7
2017	Fler samarbeten och breddat utbud	7
	El Sistema	3
	Summa:	10
2016	Volymökning	15
	El Sistema	3
	Summa:	18
2015	Lärarlöner	2
	Utökad antal platser, sänkta avgifter	25
	Summa:	27

Det är alltså uppenbart att satsningarna på Kulturskolan uteblev 2019, att det innebär svårigheter att jobba uppsökande och att antalet elevplatser minskades av ekonomiska skäl till följd av den borgerliga budgeten.

Majoriteten menar att förslaget till ökade kursavgifter i Kulturskolan ger utrymme att utöka och utveckla den avgiftsfria verksamheten – en avgiftsökning ska finansiera och möjliggöra en kulturskola för fler. I budget för 2020 ligger ett uppdrag för breddat deltagande och hög lärartäthet med en satsning på 14 mkr. Vi saknar i

underlaget en ekonomisk redovisning för på vilket sätt denna utökade ram uppenbarligen inte räckt till då de ökade avgifterna anses behövas för att kunna uppfylla budgetuppdraget. Och då nämns inte hög lärartäthet vare sig i detta ärende eller i Kulturskolans verksamhetsplan. Vi kan inte uppfatta detta på något annat vis än att budgetuppdraget inte är finansierat utan i huvudsak att möta upp de stora sparkrav som 2019 års budget innebär.

Särskilt anmärkningsvärt blir det när Kulturskolans verksamhetsplan redovisas till Kulturnämnden. Trots en påstådd satsning på 14 miljoner kronor, trots en avgiftshöjning och trots ett löfte om 8000 nya utbildningsplatser är antalet utbildningsplatser substantiellt lägre än 2018.

Sänkta avgifter för ett fåtal

Till följd av de höjda avgifterna generellt tvingas den politiska majoriteten föreslå hel eller delvis avgiftsbefrielse för en någon större grupp. De höjda avgifterna generellt innebär ett avsteg från tanken på kultur och utbildning som en del av en generell välfärdspolitik. Vi avvisar de höjda avgifterna men förstår att de sänkta avgifterna blir nödvändiga i ett sådant system. I grunden ogillar vi system som innebär att elever och föräldrar tvingas söka om undantag för att ha råd att delta eftersom att det skapar trösklar för att delta överhuvudtaget. Vi ser med oro på utvecklingen som nu sker där allt fler verksamheter så som kulturskola, kollo och simskola har inkomstprövning istället för att ha generellt låga avgifter. Till detta ska läggas risken för en ökad byråkrati för att hantera inkomstprövningar.

Vi kan dock se att det med de nya avgiftsnivåerna finns ett behov av att utvidga inkomstprövningen så som föreslås i förslaget. Det är dock som Lärarförbundet poängterar angeläget att Kulturskolan behöver skapa rutiner som undviker stigma.

Även med de nya inkomstintervallerna riskerar dock väldigt få ta del av den lägre avgiftsnivån. Ett exempel är att ett hushåll med två vårdnadshavare som jobbar enligt ingångslön i Handels kollektivavtal inte får ta del av subventionen. Inte ens ingångslönen för 17-åringar skulle kvalificera för att få avgiftsnedsättningen. På grund av ålder händer ju inte detta – men det är en värdefull illustration hur liten del av hushållen i arbetande ålder som kommer få betala avgiftshöjningen.

En Kulturskola för alla barn och ungdomar

För att skapa en kulturskola för alla barn och ungdomar som vill skapa och utveckla behövs:

En kulturskola som möter upp behoven – både av terminskurser och kortare prova-på-verksamheter.

En Kulturskola med ett brett kursutbud som lockar flera grupper och där även socioekonomiskt svaga grupper får likvärdiga möjligheter att delta.

En kulturskola som bibehåller och utvecklar kvalitet i verksamheten.

En kulturskola som inte stänger ute elever genom höga avgifter.

En kulturskola som samverkar med skola och förskola.

En kulturskola som inte stänger ute elever genom snedvridande urvalssystem.

Kulturförvaltningen bör ges i uppdrag att arbeta fram ett sådant förslag och återkomma till nämnden.

Beslutsgång i delen om återremiss

Ordföranden Jonas Naddebo (C) ställer förslaget om att återremittera ärendet mot att avgöra ärendet vid dagens sammanträde och finner att nämnden beslutar att avgöra ärendet vid dagens sammanträde.

Beslutsgång

Ordföranden Jonas Naddebo (C) ställer övriga förslag mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordförande Jonas Naddebo (C), Kristina Lutz m.fl. (M), Hanna Gerdes (L) och Micke Seid (MP).

Reservation

Vice ordförande Torun Boucher (V) och Margareta Stavling m.fl. (S) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt återremissyrkande och sitt förslag.

Ersättaryttrande

Sofia Lundin (Fi) instämmer återremissyrkande och förslag till beslut från vice ordförande Torun Boucher (V) och Margareta Stavling m.fl. (S).

§ 6**Kulturnämndens deltagande i Nordiska
kulturnämndsmötet i Helsingfors 11-12 juni 2020**

Dnr 1.1/755/2020

Beslut

Kulturnämnden beslutar enligt förslag från kulturförvaltningen:

- 1) att en representant per parti i kulturnämnden samt en borgarrådssekreterare från kulturroteln erbjuds delta i Nordiska kulturnämndsmötet i Helsingfors den 11-12 juni 2020 i enlighet med förvaltningens tjänsteutlåtande

Handlingar i ärendet

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från 2020-02-28.

Sammanfattning

Kulturnämnden har bjudits in att delta i en kulturpolitisk konferens i Helsingfors den 11-12 juni 2020, tillsammans med kulturpolitiker och tjänstepersoner från de nordiska huvudstäderna. Konferensen är ett årligt återkommande arrangemang som cirkulerar mellan de nordiska huvudstäderna, dit huvudstädernas kulturpolitiker bjuds in att delta vartannat år.

Kulturförvaltningen föreslår att en representant per parti i kulturnämnden samt en borgarrådssekreterare från kulturroteln erbjuds att delta i konferensen. Arvode utgår i enlighet med Stockholms stads regler om arvoden för kommunala förtroendeuppdrag. Kulturförvaltningen bekostar deltagarnas resa och boende samt avgifter för deltagande i konferensen.

Därutöver föreslås två tjänstepersoner från förvaltningen att delta. Beslut om tjänstepersonernas resor fattas i enlighet med kulturförvaltningens delegationsordning.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordförande Jonas Naddebo (C) finner att nämnden beslutar enligt förslag från förvaltningen.

§7

Fyllnadsval av ersättare till Stockholms konstråd

Dnr 1.1/777/2020

Beslut

Kulturnämnden beslutar:

- 1) Att utse Gunno Sandahl (S) till ersättare i Stockholms konstråd för tiden till och med den 31 december 2022

Handlingar i ärendet

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från 2020-02-28.

Sammanfattning

Stockholms konstråd har en vakant ersättarplats från Socialdemokraterna sedan Stian Raneke avsagt sig sitt uppdrag. Kulturnämnden ska därför besluta om en ny ersättare till Stockholms konstråd.

Socialdemokraterna har anmält en ersättare till den vakanta platsen. Kulturnämnden föreslås besluta att Gunno Sandahl (S) väljs in som ersättare i Stockholms konstråd för tiden till och med den 31 december 2022.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordförande Jonas Naddebo (C) finner att nämnden beslutar enligt förslag från förvaltningen.

§8**Svar på skrivelse från Torun Boucher m.fl. (V),
Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Sofia Lundin (Fi) med
frågor kring biblioteken**

Dnr 1.1/4449/2019

Beslut

Kulturnämnden beslutar enligt förslag från kulturförvaltningen:

- 1) Att som svar på skrivelsen godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande.

Handlingar i ärendet

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från 2020-02-28.

Sammanfattning

Torun Boucher m fl. (V), Emilia Bjuggren m fl. (S) och Sofia Lundin (Fi) har ställt ett antal frågor till kulturförvaltningen om hur bibliotekens öppethållande och aktiviteter har påverkats under omställningsperioden 2019.

Omställningsperioden 2019 har påverkat bibliotekens organisation och verksamhet. Öppethållandet har mellan 2019 och 2020 förändrats vid ett flertal bibliotek. Den verksamhet som påverkats negativt under omställningsperioden har till stor del återupptagits.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordförande Jonas Naddebo (C) finner att nämnden beslutar enligt förslag från förvaltningen.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande anmäls av vice ordförande Torun Boucher (V) och Margareta Stavling m.fl. (S) enligt följande:

Vi välkomnar att stadsbiblioteket nu på vår begäran redovisar hur effekterna av de stora sparkraven på biblioteken påverkat verksamheten.

Med anledning av svaret har vi dock ett antal kommentarer som vi redovisar nedan.

Vi är glada om stadsbiblioteket lyckats begränsa antalet anställda som behövt sluta till ”bara” 32. Att stadsbiblioteket trots allt anser att detta är problematiskt illustreras ju nu av att ledningen beslutat dra ner bokinköpen för att åter kunna anställa tillbaka ett antal bibliotekarier.

Med den borgerliga kulturbudgeten tvingas därmed biblioteket välja mellan böcker eller bibliotekarier. Det är svårt att hitta en bättre (eller sämre) illustration på den kris biblioteken stått inför sedan valet 2018. Att yrkestitlarna inte bara är bibliotekarier förändrar på intet sätt den situationen.

Ytterligare en illustration på denna kris är de 90 tillfällen under läslovet då biblioteken i Stockholm var stängda. Förvaltningen hävdar att detta inte framgår av den interna rapporteringen, men detta grundas tvärtom i bibliotekens planerade öppethållande (och i konsekvens vilka dagar biblioteken var stängda) – vilken finns att läsa för intresserad allmänhet på <https://biblioteket.stockholm.se/bibliotek>. Genom att gå in på varje bibliotek och bläddra tillbaka hur biblioteken var öppna under läslovet kan man enkelt verifiera uppgiften. Om uppgifterna där är korrekta – vilket vi utgått och utgår från - går det också att jämföra dessa med motsvarande för tidigare år (även om man får klicka lite mer då). Och det är enkelt att då konstatera hur substantiellt mycket sämre öppethållandet var på läslovet 2019 jämfört med tidigare år.

Tyvärr bidrar förvaltningens svar snarare till bilden av problematiken kring bibliotekens omorganisation. Nej, det var inte i form av inrapporterade tillfälliga stängningar som verksamheten var sämre – det var det nya normala som helt enkelt var sämre under läslovet 2019. Och att ha dåligt öppethållande på läslovet står helt uppenbart i bjärt kontrast mot uppdraget om att stimulera barns läsande på fritiden.

Stadsbiblioteket hävdar också att folkbiblioteket inte är kompensatoriskt för skolbiblioteksväsendet utan fokuserar på just fritidsläsningen. Vi är oroad om det nu byggs upp alltför mycket av mentala murar mellan folkbibliotekens och skolbibliotekens verksamheter. Stadsbiblioteket skriver att det är frivilligt att fortsätta bedriva verksamhet tillsammans med skolan och att ett antal bibliotek fortfarande gör det.

Vi kan dock konstatera från flera besök på stadens biblioteksverksamheter att skolverksamheten minskat drastiskt. På de allra flesta bibliotek har verksamheten med skolbesöken inom ramen för ”Bibblan berättar” avvecklats som en konsekvens både av de ekonomiska förutsättningarna och de direktiv som verksamheterna upplever sig ha fått från politiskt håll. Allt som begränsar barns intresse för läsande är i sak dåligt men det riskerar också att få följder som står i direkt motsats till nämndens målsättningar om att stimulera barn och ungdomars läsande på fritiden.

Under våra besök på biblioteken är det också uppenbart att det, trots en ambition att prioritera förskolan inom ramen för en extremt ansträngd budget, ändå finns tydliga exempel där även denna verksamhet drabbats. En lägre bemanning på många bibliotek har begränsat exempelvis möjligheten att erbjuda besök på de tider som fungerat för förskolans verksamhet. Flexibiliteten har också påverkats negativt i och med att möjligheten att ta emot flera grupper samtidigt och utan förbokningar begränsats.

Ett ytterligare exempel på diskrepans som borde analyserats mer i svaret på skrivelsen är genomgången av öppettider. Sammanställningen från enhetscheferna ger det klara intrycket av att inga eller små försämringar skett. Samtidigt visar de aggregerade siffrorna för öppethållandet såväl oktober 2019 som januari 2020 på minskade öppettider med drygt 11 % jämfört med föregående år motsvarande period. Om man kompenserar för det stängda biblioteket på Kungsholmen motsvarar minskningen ändå drygt 9 %.

Skrivelsen redovisar också fall av enskilda förbättringar och att biblioteken i vissa fall klarat att återuppta viktig verksamhet efter det moras som var 2019. Det är bra och välkommet men förtar knappast bilden som på många sätt är tydlig.

Öppethållandet under de granskade månaderna har minskats med cirka 10 %.

Bokinköpen kommer begränsas med cirka 33 %.

Drygt 30 tjänster har avvecklats i sådan hast att personalen nu åter behöver öka för att verksamhetens kvalitet ska klaras.

Verksamheten riktat mot skolbarn har kraftigt reducerats.

Vi vet att personalen och ledningen för stadsbiblioteket är lojala medarbetare som efter bästa förmåga försöker

uppfylla sina uppdragsgivares direktiv. Från våra många besök på biblioteken har vi fått ett otal ögonvittnesskildringar såväl från personal som besökare om professionens heroiska insatser för att upprätthålla en viktig verksamhet trots eländiga förutsättningar.

För detta är staden stort tack skyldigt.

Ansvar för de tillkortakommanden som finns inom ramen för stadens biblioteksverksamheter bör helt läggas hos de som föreslagit och röstat för de kraftiga inskränkningarna av bibliotekens ekonomiska förutsättningar, dvs. Moderaterna, Liberalerna, Miljöpartiet, Sverigedemokraterna, Centern och Kristdemokraterna.

Ersättaryttrande

Sofia Lundin (Fi) instämmer i särskilt uttalande från vice ordförande Torun Boucher (V) och Margareta Stavling m.fl. (S).

§ 9

Information och övriga frågor

- Sofia Lundin (Fi) tackade för sin tid som ersättare i kulturnämnden.
- Avdelningscheferna Jelena Veljkovic (Kulturskolan), Patrik Liljegren (kulturstrategiska staben) och Daniel Forsman (SSB) presenterade avdelningarnas respektive verksamhetsplaner.

Vid protokollet,
Kajsa Rydergård